

ex m. 2
4355

Behoort bij brief nr. 1368.341

VERTROUWELIJK

ALMELO-DEMONSTRATIE 4 maart 1978

De demonstratie op 4 maart 1978 tegen de uitbreiding van de uranium-verrijkingsfabriek te Almelo zal de eerste internationale massale demonstratie tegen kernenergie in Nederland zijn.

Ofschoon het motto van deze demonstratie: "Stop uitbreiding ultracentrifuge" al aangeeft, om welk onderdeel van het kernenergiebeleid het de protesterenden in eerste instantie gaat, is de draagwijdte van het protest veel groter. Het protest heeft een politieke betekenis gekregen, het is een buiten-parlementaire actie geworden, die doet denken aan de Vietnam betogingen aan het eind van de jaren zestig.

Het politieke karakter van deze betoging in het bijzonder en van de totale Anti-Kernenergie Beweging (AKB) in het algemeen, wordt onderstreept door het feit dat veel niet-milieu-organisaties, waaronder politieke, kerkelijke en anti-imperialisme groeperingen, zich aan de zijde van de "ecologen" hebben geschaard. Het protest heeft een zeer breed draagvlak gekregen.

Het aantal protesterenden

Blijkens persberichten rekenen de organisatoren van de demonstratie op ongeveer 20.000 deelnemers.

Dezerzijds wordt er echter ernstig rekening mee gehouden, dat dit aantal minstens verdubbeld dient te worden, wellicht zelfs verdrievoudigd.

Volgens een nog niet bevestigde mededeling zouden voor het vervoer van Duitse betogers reeds 200 bussen zijn gereserveerd, hetgeen neerkomt op + 10.000 demonstranten.

De protesterenden

Het contingent demonstrerenden op 4 maart 1978 zal, naar wordt aangenomen, voor 1/5 tot 1/4 bestaan uit niet-Nederlanders.

VERTROUWELIJK

Een tweede onderscheid dat kan worden aangebracht is, dat zowel georganiseerden als niet-georganiseerden aan de demonstratie zullen deelnemen. Vermoedelijk zal hier de verhouding zijn 10 : 1. Met georganiseerden wordt bedoeld: aangesloten bij een milieu-organisatie, een politieke partij/groep, vakorganisaties, zogenaamde sympathiecomité's, kerkelijke genootschappen en vredes-groeperingen.

In dit verband kan ook gewezen worden op de grote weerklank die het CPN-initiatief "Stop de Neutronenbom" gevonden heeft; ongeveer 700.000 personen hebben inmiddels deze volkspetitie ondertekend.

De niet-Nederlandse deelnemers behoren ofwel tot buitenlandse nationale (overkoepelende) organisaties of zijn aangesloten bij mondiaal actieve groeperingen.

Van de eerste categorie kunnen met name genoemd worden het Duitse "Bundesverband Bürgerinitiativen Umweltschutz", BBU (volgens een artikel in The Economist circa 300.000 leden) en het Belgische "Verenigde Aktiegroepen Kern Stop", VAKS, respectievelijk (mede-)organisatoren van de grote Kalkar-demonstratie op 24-9-1977 en het "Grote Kernegebeuren" op 1-10-1977 te Antwerpen.

Tot de tweede categorie behoren organisaties als "Friends of Earth / Amis de la Terre", Mobilization for Survival (op 23-4-1977 opgericht), Pugwash Movement, World Federation of Scientific Workers, WFSW, en het in september 1977 te Metz opgerichte ECOROPA, Europese Ecologische Actie.

Met name laatstgenoemde organisatie kan beschouwd worden als dé politieke exponent van de (Europese) ecologische beweging. Zij zal een rol gaan spelen bij (de voorbereiding op) de Europese verkiezingen.

Naast bovengenoemde milieu-organisaties zijn er nog internationale en nationale politieke groeperingen, die voor de Almelo-demonstratie hun leden en sympathisanten zullen mobiliseren. Daarbij moet vooral gedacht worden aan trotskistische, maoïstische en anarchistische groepen:

- Nationale secties van de "Vierde Internationale" uit Frankrijk, Duitsland, België, Zwitserland en Nederland.
- "Kommunistischer Bund" (KB) en "Kommunistischer Bund Westdeutschland" (KBW), beiden maoïstisch.
- "Organisation Communiste des Travailleurs" (OCT), van trotskistisch-maoïstische aard en "Groupe Autonome de Soutien aux Inculpés Anti-Nucleaires", GASIAN, anarchistisch; beiden uit Frankrijk.

KB en OCT zijn van de genoemde organisaties het meest militant en bereid tot gewelddadige activiteiten.

Aangenomen mag worden, dat demonstranten, die tot de categorie ongeorganiseerden behoren, met name uit Nederland afkomstig zullen zijn.

In dit verband kan gewezen worden op een halve pagina grote advertentie in NRC-Handelsblad d.d. 23 januari 1978, waar vele namen vermeld stonden onder de eis "Geen uitbreiding van Almelo". Ook de actie Stop de Neutronenbom is in dit opzicht een goede graadmeter.

Nederlandse georganiseerden

Zoals vermeld hebben inmiddels organisaties van allerlei aard, ideologie, wereldbeschouwing, discipline e.d. zich achter het protest geschaard.

Opmerkelijk is, dat de Communistische Partij Nederland nu wél meedoet, terwijl zij zich t.g.v. de Kalkar-demonstratie van 24 september 1977 afzijdig hield om te voorkomen dat zij zich door een eventuele gewelddadige afloop zou compromitteren. Naar verluidt zou de CPN zelfs geprobeerd hebben een greep op het gebeuren te krijgen via (haar welgezinde) organisaties als het Landelijk Initiatief Komitee (LIK), het Landelijk Overleg Grondraden (LOG) en Sjaloom.

Een belangrijke rol m.b.t. voorbereiding en organisatie van de demonstratie is weggelegd voor het Twents Energie Komitee (TEK), op 14 december 1977 opgericht.

Zonder dit lokaal/regionaal opererend Komitee, althans zonder een formele, op papier aantoonbare "achterban" in het direct betrokken gebied, zou de demonstratie in Almelo aan zeggingskracht en rechtsgeldigheid inboeten.

Het TEK heeft o.a. als belangrijke taak het "werkgelegenheids argument" te ontzenuwen.

Het initiatief voor de oprichting van het TEK is afkomstig van de belangrijkste landelijke ecologische groeperingen in Nederland, de Stroomgroep Stop Kernenergie (SSK), de Vereniging Milieudefensie (VMD) en Strohalm.

Leden van het TEK zijn opgenomen in commissies, die ieder voor zich deelaspecten van de Almelo-demonstratie voor hun rekening nemen, en in de demonstratieleiding.

Teneinde te bereiken dat het protest eerder genoemd breed draagvlak zou krijgen, is in oktober 1977 het zogenaamde Almelo-Beraad (AB) geformeerd, een bundeling van enkele landelijke anti-imperialisme- en vredesgroepen, i.c. het Brazilië Komitee, CLAT-Nederland, Landelijke Vereniging Wereldwinkels, Kerk en Vrede en de X-Y Beweging; in een later stadium kwamen andere organisaties erbij, zoals Pax Christi.

Met het Landelijk Energie Komitee (LEK) - mede-organisator van de Kalkar-demonstratie - en de SSK vormde het AB het zogenaamde Almelo-Overleg (AO), dat als directe taken kreeg:

1. opstellen van het Almelo Manifest;
2. uitgave van het Almelo Bulletin;
3. voorbereiding van de zogenaamde Almelo Krant, die de titel Derde Energiekrant zou meekrijgen.

Karakter van de demonstratie

Ongetwijfeld zal een eigen ordedienst ervoor (proberen te) waken dat gewelddadigheden uitbreken. Niettemin is één van de belangrijkste leuzen van de AKB: WAAR RECHT ONRECHT WORDT, WORDT VERZET EEN PLICHT.

Vooraanstaande personen uit de AKB hebben reeds laten weten tot hardere acties bereid te zijn, indien dat volgens hen nodig mocht zijn.

Daarom is het niet ondenkbaar dat, nu de Tweede Kamer haar goedkeuring heeft gegeven aan de uitbreiding van de verrijkingsfabriek, overgegaan zal worden tot bezetting van het geplande bouwterrein, doch vermoedelijk niet op de dag van de demonstratie zelf.

De boven weergegeven "Strijdkreet" van de (internationale) AKB is het argument waarmee een (gewelddadige) confrontatie van protesterenden en politie wordt gerechtvaardigd. Een dergelijke confrontatie kan al plaatsvinden indien, zoals tijdens de Kalkar-demonstratie gebeurde, afgeweken wordt van de voorgeschreven route. De organisatoren van de demonstratie beschouwen het namelijk als hun recht zélf te bepalen waar gedemonstreerd wordt.

8 FEB. 1978